



För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Nina Alander

**Riksförbundet för Barn, Unga och
Vuxna med utvecklingsstörning, FUB**

**REMISSVAR
2018-09-26**

Utbildningsdepartementet

Remiss – En sexårig utbildning för läkarexamen (U2018/02704/UH)

Riksförbundet FUB är en intresseorganisation som arbetar för att barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning ska kunna leva ett gott liv. Vi är cirka 26 500 medlemmar i 150 lokalföreningar runt om i landet. Personer med utvecklingsstörning och deras anhöriga är medlemmar i FUB liksom många andra som delar vår grundsyn.

Sammanfattning

Riksförbundet FUB välkomnar och ställer sig bakom ovanstående utredning men vill tillägga följande till utredningen:

Personer med utvecklingsstörning har i regel en nedsatt autonomi, ökad medfödd sårbarhet¹ för fysiska och psykiska sjukdomar jämfört med alla andra oavsett funktionsnedsättning eller inte. Målgruppen saknar därutöver kunskap kring sjukdomar/självundersökningar. Denna kombination innebär att de är en stor grupp patienter med behov av sjukvårdspersonal på primärvården som innehar särskild kompetens kring att bemöta och undersöka denna målgrupp för att kunna ställa rätt diagnos eller diagnos överhuvudtaget i samband med sjukdomar.

Jämlik hälso- och sjukvård enligt HSL innebär att bemötande, vård och behandling ska ges på lika villkor för alla oavsett t.ex. funktionsnedsättning.² Det är viktigt att kompletterande kunskaper och insatser finns hos hälso- och sjukvården för att överhuvudtaget kunna komma upp på en nivå där man kan tala om behandling och bemötande på lika villkor. Riksförbundet FUB saknar denna diskussion i utredningen men vill till följd av relevansvärdet tillägga detta då utredningen i sig syftar till att ge läkarstudenter förmåga och färdigheter på områden som kräver att man är insatt i ett funktionsnedsättningsperspektiv för att dessa överhuvudtaget ska kunna realiseras. Svensk vård har dåliga resultat i en internationell jämförelse när det gäller kontinuitet, patientdelaktigheter och tillgänglighet och Riksförbundet FUB önskar därför att utredningen försöker höja detta upp till goda resultat. För att detta ska uppnås är det viktigt att personer, inte bara med utvecklingsstörning, utan alla med kognitiva svårigheter tas på allvar i den framtida utvecklingen för att höja resultaten.

¹ Statens folkhälsoinstitut, Öie Umb-Carlsson, *Studier om hälsa för personer med utvecklingsstörning* (2008).

² Uppdrag om delmål m.m. inom ramen för ”En strategi för genomförande av funktionshinderpolitiken 2011-2016. Delrapportering av regeringsuppdrag. Dnr. 599/2014. Folkhälsomyndigheten 2015. Socialstyrelsen - *Tillståndet och utvecklingen inom hälso- och sjukvård och socialtjänst* (2015).

Enligt förslaget sidan 7 gällande färdighet och förmåga som läkarstudenter ska ha för att erhålla läkarexamen anges fördjupad förmåga till professionellt bemötande av patienter och deras närstående. Riksförbundet FUB ser positivt till att anhöriga har kommit att omfattas av bestämmelsen då många i vår målgrupp inte sällan behöver stöd från närstående inom hälso- och sjukvården i samband med kommunikationssvårigheter framförallt i samband med flerfunktionsnedsättningar. Däremot anser Riksförbundet FUB att det inom begreppet ”professionellt bemötande” inte automatiskt omfattar ett individuellt tillgängligt bemötande och kompetens samt reflektion till olika funktionsnedsättningar. Inte heller anser Riksförbundet FUB att det inom begreppet ”behov” automatiskt framgår ett individuellt tillgängligt bemötande samt konsekvensanalys av olika funktionsnedsättningar. Riksförbundet FUB föreslår därför att begreppet även omfattar funktionsnedsättningar och individuellt tillgängligt bemötande.

Enligt förslaget sidan 9 gällande förmåga till ett hälsofrämjande förhållningssätt med helhetssyn på patienten utifrån ett vetenskapligt synsätt och med särskilt beaktande av etiska principer och de mänskliga rättigheterna saknas även här ett perspektiv gällande kompetens och beaktande av olika funktionsnedsättningar och individuella lösningar. Detta ryms inte inom ramen för etiska principer, vetenskapligt synsätt eller mänskliga rättigheter. För att kunna reda ut etiska dilemman däremot kan insikt i olika funktionsnedsättningar och kompetens kring rätt bemötande verka förebyggande av att etiska dilemman överhuvudtaget uppstår.

Ett tydliggörande perspektiv funktionsnedsättning saknas även på sidan 28 i samband med krav på färdighet och förmåga vilket är en förutsättning för ett professionellt bemötande med respekt för individens och de anhörigas behov.

Det spelar inte någon större roll i jämlikhets- och tillgänglighetsarbetet om det rent generellt går fortare inom vården om målgruppen får fel diagnos eller ingen diagnos alls i samband med sjukdomar. Överdödligheten kommer i till exempel cancer kommer inte att minska för denna målgrupp om de inte kommer iväg till primärvården eller om de gör det inte kan undersökas på rätt sätt. Delaktighet till att omfatta krav på att patienten är införstådd i sin situation gällande hälsa- och sjukvård och i största möjliga mån kan ge ett informerat samtycke i frågor som berör denne är också viktiga kunskaper som en läkare behöver. Riksförbundet FUB saknar även en diskussion kring och förslag på hur man ska lösa situationen för individer som är s.k. beslutsoförmögna. Det är viktigt att ställföreträdare och anhöriga i dessa fall får vara med i en diskussion kring vad som kan anses vara bäst för patienten.

Överlämningen av ansvaret från landstinget för LSS till kommunerna har lett till stora brister inom hälso- och sjukvårdsområdet för alla personer med utvecklingsstörning. När kommunerna blev huvudmän för LSS övergick hälso- och sjukvården, inklusive habiliteringsansvaret från landstinget till kommunerna. Läkartillsyn och läkarvård ansvarar däremot landstinget fortfarande för idag. Under omsorgslagens tid fanns det därutöver utfärdade riktlinjer från Socialstyrelsen som reglerade regelbundna läkarbesök, hälsokontroller och tillsyn över läkemedelsutdelning för personer med utvecklingsstörning.

För Riksförbundet FUB



Harald Strand
Ordförande
Riksförbundet för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning (FUB)